

Συναξάριον

Τῆ αὐτῆ ἡμέρα, μνήμη τοῦ Ὁσίου Γερασίμου τοῦ Βυζαντίου, τοῦ χρηματίσαντος Διδασκάλου τῆς κατὰ Πάτμον ἱερᾶς Σχολῆς, τοῦ Βυζαντίου.

*Βίον βιώσας ὡς ἀσώματος Πάτερ,
Κλῆρον λέληφας τὴν Ἀσωμάτων πόλιν.*

Εἰς Οὐλυμπου ἄειρε θεοῖο πόθος Γεράσιμον.

Οὗτος ὁ ἐν Ἁγίοις Πατὴρ ἡμῶν καὶ θαυματουργὸς Γεράσιμος ἐγεννήθη ἐν Ὑψωμαθείοις τῆς Κωνσταντινουπόλεως ἐκ γονέων εὐσεβῶν. Παιδιόθεν διεκρίνετο διὰ τε τὸ ἦθος καὶ τὴν περὶ τὰ γράμματα ἐπίδοσιν καὶ ἐπιμέλειαν, μαθητεύσας δὲ παρὰ τοῖς σοφοῖς διδασκάλοις τῆς πατρίδος του, ἐν συνεχείᾳ μετ' ὀλίγα ἔτη ἀπὸ τῆς ἰδρύσεως τῆς Πατριάδος Σχολῆς, ἦλθεν εἰς Πάτμον καὶ ἐμαθήτευσεν παρὰ τῷ Μεγάλῳ τοῦ Γένους διδασκάλῳ Μακαρίῳ τῷ Καλογεράῳ κατὰ προτροπὴν Ἀγαπίου Βουλισμᾶ τοῦ Ἰθακησίου καὶ Μανουὴλ τοῦ Ὑψηλάντου, ὅστις καὶ συνέστησεν αὐτὸν εἰς τὸν Μακάριον.

Ἀποφοιτήσας τῆς Σχολῆς προσελήφθη ὑπὸ τοῦ Μακαρίου ὡς ὑποδιδάσκαλος, δι' ἀδελφικῆς δὲ φιλίας συνδεθεὶς μετ' αὐτοῦ, συνηγωνίσασατο μετὰ τοῦ Μακαρίου, ἐπὶ δεκαπενταετίαν σχεδὸν τὸν καλὸν ὑπὲρ τῆς παιδεύσεως τοῦ Γένους ἀγῶνα, βοηθῶν ἐν πᾶσι τῷ διδασκάλῳ καὶ ἀναλαβὼν δὲ τὴν σχολαρχίαν, τὴν αὐτὴν κατέβαλε σπουδὴν περὶ τε τὴν διανοητικὴν καὶ τὴν ἠθικὴν παιδείωσιν τῆς μαθητιώσης ἑλληνίδος

νεότητος, ἦτις ἐν αὐτῷ διεώρα τὸν κατὰ πάντα ἄξιον διάδοχον τοῦ ἀποικομένου μεγάλου διδασκάλου.

Τραπέισης οὖν, ἐπὶ τὰ χεῖρω τῆς νόσου (λιθιάσεως) ὑφ' ἧς ἀπὸ πολλοῦ κατετρύχετο, δὲν ἠδυνήθη νὰ ἐξακολουθήσῃ ἐπὶ μακρὸν τὸ ἔργον τοῦτο καὶ ἠναγκάσθη νὰ ἀπέλθῃ εἰς Σμύρνην πρὸς θεραπείαν. Μὴ ἀπαλλαγείς ὅμως αὐτῆς, εἰ καὶ διέτριψεν ἐν Σμύρνη ἐν ὅλον ἔτος, ἐπανῆλθεν εἰς Πάτμον καὶ ἤρξατο αὐθις διδάσκων ἀλλὰ μετὰ πόνου πολλοῦ· ἀλλὰ μετ' οὐ πολὺ ἠναγκάσθη νὰ διακόψῃ τὴν διδασκαλίαν καὶ ἀναθεῖς τὴν διεύθυνσιν τῆς Σχολῆς εἰς Βασίλειον τὸν Κουταληνόν, ἀπῆλθε πρὸς θεραπείαν εἰς Κρήτην, ὅπου καὶ ἐξεδήμησεν εἰς Κύριον τὸ 1740.

Οὗτος ὁ ἅγιος Γεράσιμος ἦν διαπρεπὴς λόγιος καὶ διδάσκαλος τῶν ἀρίστων, ἔξοχος δ' ἐν ἀρετῇ, ἐφ' ᾧ καὶ συγκαταριθμηταὶ ἐν τοῖς ἁγίοις, ζῶν δὲ ἐπεκαλεῖτο ἄκακος. Ἐναμίλλως τῷ διδασκάλῳ διέκρινε καὶ αὐτὸν φιλοπατρία ἀγνή καὶ μέγας ὑπὲρ τῆς θρησκείας τῶν πατέρων ζῆλος, πασῶν δὲ τῶν χριστιανικῶν ἀρετῶν ἦν ἐργάτης ἅμα καὶ διδάσκαλος.

Τοῦτου τοῦ ἁγίου τὸν θάνατον μαθόντες οἱ ἐν τῇ Μονῇ τῆς Πάτμου συναδελφοὶ αὐτοῦ ἀπῆλθον εἰς Κρήτην ὅπως παραλάβωσι τὸν ἀνεκτίμητον τοῦτον θησαυρόν, ὀλόκληρον τὸ σῶμα τοῦ Ἁγίου, ἵνα ἀποθησαυρισθῇ εἰς τὴν Ἱερὰν ἡμῶν Μονήν. Ἐπὶ τούτῳ ἀντέστησαν αὐτοῖς οἱ Κρήτες, λέγοντες, ὅτι: *τηλικοῦτου θησαυροῦ ὃν ἀπέστειλεν ἡμῖν ὁ Παντοκράτωρ Θεός,*

ἀδύνατον ἵνα δώσωμεν εἰς ἄλλους. Τότε οἱ ἡμέτεροι ἀθυμία καὶ λύπη βαρυτάτη συσχεθέντες, μετὰ θρήνων πολλῶν παρεκάλουν αὐτοὺς λέγοντες· Δότε οὖν καὶ ἡμῖν τὴν ἀγίαν κεφαλὴν τοῦ Ὁσίου ἢ μίαν τῶν χειρῶν αὐτοῦ, ἢ τι ἄλλο μέρος τοῦ ἀγίου σώματος, ὅπως ἔχη τοῦτο ὡς μέγα θησαύρισμα ἢ ἱερὰ ἡμῶν Μονή, ἐν ἧ ὁ τρισμακάριστος ἐκείρατο τὴν κόμην τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ, καὶ τοὺς ἀσκητικούς ἀγῶνας καὶ πᾶσαν ἀρετὴν κατώρθωσεν ἐν Αὐτῇ καὶ ἐν τῷ Ἁγίῳ Σπηλαίῳ τῆς ἱερᾶς Ἀποκαλύψεως, ἔνθα ἱερατεύων ἐτύγχανεν. Ἐκεῖνοι δὲ εἶπον· Δικαία ἢ αἴτησις ὑμῶν καὶ ἡμεῖς παραδεχόμεθα· ἀλλὰ τίς τολμήσει ἀποκόψαι ἢ τὴν κεφαλὴν, ἢ τι ἄλλο μέρος τοῦ σκήνους;. Οἱ δὲ ἡμέτεροι εἰς τὴν εὐσπλαγχνίαν καὶ βοήθειαν τοῦ Παντοδυνάμου Θεοῦ καταφυγόντες, ἔδωκαν γνώμην ὅπως ποιήσωσι συμφώνως ἅπαντες παννύχιον ἀγρυπνίαν μετὰ ἐνθέρμων δακρῦν καὶ παρακλήσεων ὑπὲρ τοῦ τοιούτου μεγάλου καὶ ὑψηλοῦ ἔργου.

Τελεσθείσης δὲ τῆς ἀγρυπνίας, κατὰ τὸν καιρὸν τῆς Θείας Λειτουργίας ψαλλομένου τοῦ Χερουβικοῦ Ὑμνου, ᾧ τῶν θαυμασίων σου Χριστὲ Βασιλεῦ!, κόπτεται αὐτομάτη ἢ ἱερὰ Δεξιὰ τοῦ Λειψάνου καὶ πίπτει ἐπὶ τοῦ τάπητος· ταύτην δὲ λαβόντες οἱ ἡμέτεροι ἀπεκόμισαν εἰς τὴν ἱερὰν ἡμῶν Μονήν, καὶ ἐν ἀργυρᾷ κεχρυσωμένῃ θήκῃ καταθέσαντες, ὑπάρχει πρόχειρον ἰατρεῖον ἐν πάσαις ταῖς νόσοις τῶν προσερχομένων Αὐτῇ μετ' εὐλαβείας Χριστιανῶν εἰς δόξαν Χριστοῦ τοῦ Θεοῦ τοῦ Κυρίου ἡμῶν.

